

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisław
Nazwisko: Rząd
Miejsce urodzenia: Chorzele pow. Przasnysz
Data urodzenia: 12-03-1927
Imię ojca: Władysław
Imię matki: Marianna
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Stanisław Rząd (ur. w marcu 1927) od roku 1947 był współpracownikiem i następnie od końca stycznia 1948 żołnierzem antykomunistycznego Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) na terenie powiatów Ostrołęka i Przasnysz. Nosił pseudonim "Lis". W roku 1948 Stanisław Rząd walczył zbrojnie z komunistyczną władzą w szeregach okręgu XVI NZW krypt. "Orzeł" pod dowództwem por. Józefa Kozłowskiego pseud. „Las”, w tym między innymi w szeregach patrolu PAS NZW pod dowództwem sierż. Henryka Pyśka pseud. „Dąb II”. Stanisław Rząd figuruje w aktach i zapisach ewidencyjnych oraz w kartotekach WUBP w Warszawie, PUBP Ostrołęka i PUBP w Przasnyszu z lat 1948-1949. Zapisano w nich między innymi, iż Stanisław Rząd "wraz z innymi członkami bandy brał udział w napadach terrorystyczno-rabunkowych z bronią w ręku" oraz w zbrojnych starciach z grupami operacyjnymi KBW i MO. Zanotowano, iż Stanisław Rząd został "aresztowany dnia 21 października 1948 r." (w obławie grupy operacyjnej UB i oddziałów KBW na żołnierzy NZW) i „wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dn. 14 stycznia 1949 r. skazany na karę śmierci" i przepadek całego mienia na rzecz państwa. W kartotece osób skazanych zanotowano, iż dnia „14 V 1949 r. wyrok wykonano".</p>	<p>Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.</p>	

Stanisław Rząd pseud. „Lis” figuruje wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w wielotomowych aktach KW MO w Warszawie z lat 1978-1989 zatytułowanych "Charakterystyka nr 64, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe - Okręg Warszawski nr XVI". Te materiały, w tym głównie kwestionariusze osobowe żołnierzy i współpracowników NZW, zostały opracowane w latach 1978-1989 (na bazie materiałów UB z lat 1940-ch i 1950-ch) przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Warszawie na potrzeby Wydziału II Biura "C" MSW. W kwestionariuszu dot. Stanisława Rzęda pseud. "Lis" (w tomie 14) zapisano między innymi, iż ww. to "Od lutego 1948 do 21 października 1948 r. członek bandy Kozłowskiego Józefa pseud. >Las<. Działal w bojówce PAS najpierw pod dowództwem Pyśk Henryka pseud. >Dąb II<, a następnie u Mówińskiego Wacława pseud. >Szczygiel<. Brał udział w napadach terrorystyczno-rabunkowych na obiekty spółdzielcze, posterunki MO i morderstwach [tj. w likwidacjach funkcjonariuszy MO, UB i innych]. Uczestniczył z bandą >Lasa< i Konkiela Witolda ps. >Drzymała< w zbrojnych starciach z wojskiem [tj. z komunistycznym KBW]. Aresztowany 21 X 1948 r., wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dn. 14 stycznia 1949 r. skazany na karę śmierci".

IPN BU 0180/80 t. 14 (Charakterystyka nr 64).

Stanisław Rząd pseud. „Lis” figuruje wraz z kilkuset innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego w aktach i zapisach ewidencyjnych WUBP i KW MO w Olsztynie z lat 1948-1950 - opracowanych w latach 1981-1982 przez Wydział "C" Komendy Wojewódzkiej MO w Olsztynie i zatytułowanych "Kwestionariusze osobowe do charakterystyki nr 66". Akta te obejmują m.in. charakterystykę ww. konspiracyjnej organizacji oraz kwestionariusze osobowe kilkuset członków i pomocników NZW. W kwestionariuszu dot. Stanisława Rzęda pseud. „Lis” zapisano m.in., iż ww. "W styczniu 1948 r. został przyprowadzony do oddziału pod dowództwem Kąkli Witolda pseud. >Drzymała< przez Dumę Czesława pseud. >Nieznany< (...). Dnia 2 kwietnia 1948 r. Kozłowski Józef pseud. >Las< przydzielił go do bojówki >Szczygła<. Na uzbrojeniu posiadał automat MP - nr brak. Innych danych brak".

IPN Bi 065/6 t. 4 (777/IV).

Stanisław Rząd pseud. „Lis” figuruje, wraz z kilkunastoma innymi żołnierzami i współpracownikami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW), w aktach śledczych UB z WUBP w Warszawie i PUBP w Przasnyszu z lat 1948-1953. Akta te zawierają m.in. odpis wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dn. 14 stycznia 1949 (skazujący ww. żołnierza NZW na karę śmierci) oraz dwa protokoły przesłuchań Stanisława Rzęda: z 21 października i 17 listopada 1948 w PUBP w Przasnyszu.

IPN BU 0203/3568 (39751/II).

Stanisław Rząd figuruje wraz z czterema innymi żołnierzami Narodowego Zjednoczenia Wojskowego (NZW) w aktach Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z grudnia 1948 i 1949 roku. Zapisano w nich między innymi, że Stanisław Rząd został "zatrzymany 21 października 1948 r. przez PUBP Przasnysz za przynależność do nielegalnej organizacji NZW". Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 14.01.1949 Stanisław Rząd został skazany na karę śmierci i przepadek całego mienia na rzecz państwa (z art. 86 § 2 KKWP, art.1 § 2 i 3 oraz art. 3 § 1 dekretu z dn. 13. 06.1946 i art. 259 KK) za "przynależność do nielegalnej organizacji" działającej na terenie powiatu Przasnysz i pow. Ostrołęka, za "współudział w zamachach na urzędników państwowych", za "napady rabunkowe", "przechowywanie broni bez zezwolenia" i inne czyny.

IPN BU 1022/507 t. 1-2 (Sr. 1814/48).

Stanisław Rząd pseud. „Lis” figuruje jako "osadzony" w tzw. aktach personalnych osadzonego - wytworzonych przez władze więzienne w okresie od końca listopada 1948 do maja 1949 w "więzieniu karno-śledczym Warszawa I", gdzie Stanisław Rząd przebywał do dnia jego egzekucji, tj. do 14 maja 1949.

IPN GK 919/2715 (97/49).